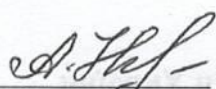

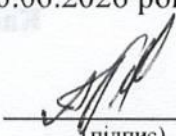
Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет харчових технологій
Кафедра туризму

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ОК8. МЕНЕДЖМЕНТ ТА БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В ТУРИЗМІ

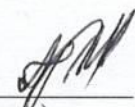
(обов'язковий)

Спеціальність	<u>242 Туризм і рекреація</u>
Освітня програма	<u>Туризм</u>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

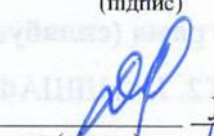
Розробник: А. В. Новікова, к.с.-г.н., доцент
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

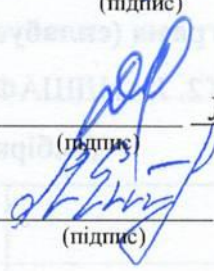
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри туризму	протокол №16 від 10.06.2026 року. Завідувач кафедри <u></u> <u>О. В. Коваленко</u> (підпис) (прізвище, ініціали)
--	--

Погоджено:

Гарант освітньої програми Олександр КОВАЛЕНКО
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується ОП Наталія БОЛГОВА
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму надана: Лідія ДЯЧЕНКО (додається)
(підпис) (ПІБ)

 Лариса ЄПИК (додається)
(підпис) (ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації (Марія Баранік)
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата 29.06 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Менеджмент та бізнес-планування в туризмі		
2.	Факультет/кафедра	Харчових технологій / Туризму		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОПП Туризм Спеціальність 242 Туризм і рекреація		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)	-		
6.	Рівень НРК	6		
7.	Семестр та тривалість вивчення	V семестр, 15 тижнів (денна форма навчання) VII семестр, 15 тижнів (заочна форма навчання)		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів (150 годин)		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття) денна форма навчання		Самостійна робота денна форма навчання
		Лекційні	Практичні (семінарські)	
		30/-	30/2	
			Лабораторні	84/148
10.	Мова навчання	українська		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Новікова Анна Віталіївна, к.с.-г.н., доцент кафедри туризму, кабінет 211е		
12.	Контактна інформація	Ел. адреса: anovikova1208@gmail.com		
13.	Загальний опис освітнього компонента	Теоретична та практична підготовка здобувачів спеціальності «Туризм і рекреація» щодо ознайомлення з основними економічними аспектами туристичної діяльності.		
14.	Мета освітнього компонента	Теоретична та практична підготовка майбутніх фахівців з питань економічної організації туризму взагалі та формування в них системи спеціальних теоретичних знань та практичних навичок щодо організації туристичного бізнесу в Україні.		
15.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Передумови відсутні. Освітній компонент є основою для: Атестація		
16.	Політика академічної доброчесності	При виконанні практичних робіт, написанні модульних, атестаційних та екзаменаційних робіт здобувач обов'язково має дотримуватись правил академічної доброчесності. При виявленні фактів списування або академічної не доброчесності робота виконана здобувачем не зараховується		
17.	Посилання на Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5099		
18.	Ключові слова	Туризм, економіка туризму, бізнес-планування, туристичний бізнес, підприємницька діяльність, підприємницька стратегія, туристичний продукт, менеджмент туристичної діяльності, управління в туризмі.		

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)							Як оцінюється РНД
	ПРН ₁	ПРН ₂	ПРН ₇	ПРН ₈	ПРН ₁₀	ПРН ₁₃	ПРН ₂₁	
ДРН 1. Інтерпретувати та застосовувати нормативно-правові акти, національні та міжнародні стандарти для юридичного супроводу діяльності суб'єкта туристичного бізнесу та захисту прав споживачів.	x	x		x				Усний захист практичних робіт. Тестування в системі Moodle. Виконання та захист індивідуального завдання Іспит.
ДРН 2. Розробляти комплексний туристичний продукт (турпакет) на основі теоретичних засад проектування маршрутів, розрахунку собівартості та формування пакету технологічної документації.		x	x	x				
ДРН 3. Обґрунтовувати стратегію маркетингового просування та канали збуту турпродукту на внутрішньому та міжнародному ринках із залученням сучасних інформаційних інструментів.		x	x					
ДРН 4. Моделювати систему операційного менеджменту туристичного підприємства, забезпечуючи скоординовану взаємодію його управлінської, фінансово-економічної та техніко-технологічної підсистем.					x		x	
ДРН 5. Організовувати професійні комунікації, ділові переговори та партнерські зв'язки з вітчизняними та закордонними експертами, постачальниками послуг (HoReCa, транспорт, страхування) і контрагентами.					x	x		

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загальн. бюджету часу. Денна/заочна форма навчання		Реком літ-ра	
	Аудитор. робота			Сам. роб.
	Лк	П.з/ семін		

Тема 1. Місце та роль тур. бізнесу в економіці України. 1.1. Туристичний бізнес та його еволюція. Історія розвитку туризму в Україні. 1.2. Туристичний бізнес як економіко-технологічна система. 1.3. Сучасний стан та перспективи розвитку тур. бізнесу в Україні.	4	4/2	10/20	1, 2, 6, 10, 17, 11-24
Тема 2. Економічні основи туристичної діяльності. 2.1. Послуги туризму, їх сутність і специфіка. 2.2. Поняття та значення туристичного бізнесу в економіці. 2.3. Класифікація туризму. Фактори розвитку туристичних послуг. 4. Міжнародний туризм.	4	4	10/10	1, 2, 7, 11, 24
Тема 3. Підприємницька діяльність в сфері туристичного бізнесу: сутність та особливості. 3.1. Принципи підприємницької діяльності в тур. бізнесі. 3.2. Туристична індустрія. 3.3. Державне регулювання туристичного бізнесу в Україні. Нормативно-правова база туристичної діяльності. 3.4. Ліцензування туристичних послуг. Сертифікація послуг готелів і харчування. 3.5. Права і обов'язки сторін туристичної діяльності.	4	4	10/20	1, 2, 3, 8, 9, 10, 18
Тема 4. Підприємницька стратегія у розвитку туризму: сутність та поняття. 4.1. Поняття «стратегії» в туризмі. Види базових економічних стратегій діяльності підприємств. 4.2. Процес обґрунтування економічної стратегії підприємства та розробка стратегічних альтернатив. 4.3. Специфічні особливості стратегії розвитку тур. фірм. 4.4. Етапи формування підприємницької стратегії в туризмі.	4	4	11/20	1, 2, 3, 8, 9, 10, 11
Тема 5. Складові та особливості формування тур. продукту. 5.1. Поняття, структура та складові туристичного продукту. 5.2. Якість туристичного продукту та його конкурентоспроможність. 5.3. Планування продажу туристичного продукту.	4	4	11/18	1, 2, 3, 8, 9, 10, 11
Тема 6. Етапи створення туристичного підприємства та організація його діяльності. 6.1. Основні етапи створення туристичного підприємства. Розробка засновницьких документів. 6.2. Стратегія розвитку підприємства та бізнес-планування. 6.3. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства туристичного бізнесу. 6.4. Виробнича база підприємств туристичного бізнесу.	4	4	11/18	1, 2, 3, 15, 16
Тема 7. Основи менеджменту в туристичній діяльності. 7.1. Особливості управління підприємством тур. бізнесу. 7.2. Суб'єкти і основні підсистеми управління тур. фірмою. 7.3. Роль персоналу підприємства. 7.4. Ризики в туристичній діяльності.	2	2	10/20	1, 2, 6, 8, 9, 10, 11
Тема 8. Маркетинг та ціноутворення в індустрії туризму. Рекламна діяльність в туризмі. 8.1. Сутність і зміст маркетингу в туризмі. 8.2. Формування ціни та туристичний продукт. 8.3. Поняття і напрямки рекламної діяльності туристичного підприємства та специфіка рекламних послуг в туризмі. 8.4. Організація рекламної діяльності, принципи та канали поширення реклами.	4	4	11/20	4, 5, 7, 8
Всього за семестр	30/-	30/2	84/146	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кільк. годин денна/ заочна	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент</u> <u>самостійно</u>)	Кільк. годин денна/ заочна
ДРН 1. Інтерпретувати та застосовувати нормативно-правові акти, національні та міжнародні стандарти для юридичного супроводу діяльності суб'єкта туристичного бізнесу та захисту прав споживачів.	Проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій до кожної з тем. Проведення практичних робіт (виконання завдань відповідно до кожної теми) із модеруванням дискусій за результатами відповідей. Проведення консультацій, а саме відповіді на запитання, обмін думками, дискусія з висновками викладача.	60/ 2	Опрацювання незнайомих (нових) термінів. Опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами. Виконання індивідуального завдання (з обраної тематики). Аналіз проведеної роботи та підготовка до захисту практичних робіт, а також індивідуального завдання.	84/ 146
ДРН 2. Розробляти комплексний туристичний продукт (турпакет) на основі теоретичних засад проектування маршрутів, розрахунку собівартості та формування пакету технологічної документації.				
ДРН 3. Обґрунтовувати стратегію маркетингового просування та канали збуту турпродукту на внутрішньому та міжнародному ринках із залученням сучасних інформаційних інструментів.				
ДРН 4. Моделювати систему операційного менеджменту туристичного підприємства, забезпечуючи скоординовану взаємодію його управлінської, фінансово-економічної та техніко-технологічної підсистем.				
ДРН 5. Організовувати професійні комунікації, ділові переговори та партнерські зв'язки з вітчизняними та закордонними експертами, постачальниками послуг (HoReCa, транспорт, страхування) і контрагентами.				

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Модуль І			
1.	Усний захист практичних робіт (на всі пз модуля)	20 балів / 30%	На практичних заняттях
2.	Проміжне тестування (модульний контроль І)	10 балів / 10%	Згідно графіка модульних тижнів
Модуль ІІ			
3.	Усний захист практичних робіт (на всі пз модуля)	20 балів / 20%	На практичних заняттях
4.	Проміжне тестування (модульний контроль ІІ)	10 балів / 10%	Згідно графіка модульних тижнів
5.	Виконання індивідуального завдання (з обраної тематики)	10 балів / 10%	Протягом 11-13 тижнів
6.	Іспит	30 балів / 30%	Згідно графіка

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Усний захист практичних робіт (на всі пз модуля)	0 балів	1-2 бали	3-4 бали	5 балів
	Практична робота не виконана	Робота виконана зі значними помилками та незахищена	Робота виконана з незначними помилками, здобувач не достатньо орієнтується в матеріалі	Робота виконана вірно, здобувач добре орієнтується в матеріалі
Проміжне тестування (тест множинного вибору)	Кожен тест включає 10 питань, кожне з яких оцінюється в 1 бал			
Виконання індивідуального завдання (з обраної тематики)	0 балів	1-3 балів	4-6 балів	7-10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконана, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконані всі вимоги до завдання	Виконані всі вимоги до завдання, продемонстровано власне рішення, підхід
Іспит (письмова відповідь)	0-5 балів	5-16 балів	17-27 балів	28-30 балів
	Здобувач погано орієнтується в теоретичному матеріалі.	Здобувач недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, відповіді мають значні помилки	Здобувач достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, помилки у відповідях не значні.	Здобувач гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, відповідь повна і без, або майже без помилок

5.2. Формативне оцінювання

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення всіх тем, під час практичних занять	Відповідно до графіку навчального процесу
2	Зворотній зв'язок у вигляді обговорення тестування	
3	Зворотній зв'язок у вигляді обговорення індивідуального завдання	Протягом 1 тижня після виконання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
42-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано
0-41	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники

1. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 184 с.
2. Дядечко Л. А. Економіка туристичного бізнесу : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 224 с.
3. Економіка, менеджмент, маркетинг туризму та гостинності : навч. посібник / за ред. П. Г. Перерви, В. О. Матросової, О. М. Проскурні. Харків : ХНУ, 2024. 893 с.
4. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 248 с.
5. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 386 с.
6. Машина Н. І. Страхування для туристичних підприємств : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2022. 368 с.
7. Менеджмент туристичної індустрії : посібник у 3-х частинах / В. П. Руденко, В. Я. Вацеба, В. Н. Підгірна, М. В. Цепенда та ін. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2023. 440 с.
8. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємства : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 344 с.
9. Свірідова Н. Д., Пристюк В. М. Економіка туристичного підприємства (фірми) : навчальний посібник. Рубіжне : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. 200 с.
10. Тягунова Н. М. Основи організації туристичного бізнесу: кредитно-модульний курс : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2024. 130 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

11. Коваленко О. В., Новікова А. В. Менеджмент та бізнес-планування в туризмі. Конспект лекцій з дисципліни «Менеджмент та бізнес-планування в туризмі»: навчально-методичне видання для студентів спеціальності 242 «Туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / О. В. Коваленко, А. В. Новікова. Суми : СНАУ, 2023. 69 с.
12. Дяченко Л. А., Коваленко О. В. Менеджмент та бізнес-планування в туризмі. Методичні вказівки щодо проведення практичних занять та організації самостійної роботи здобувачів 3 курсу спеціальності «Туризм та рекреація» ступеня вищої освіти «бакалавр» / укл.: Л. А. Дяченко, О. В. Коваленко. Суми : СНАУ, 2025. 39 с.

6.2. Додаткові джерела (монографії, наукові статті, матеріали конференцій)

13. Бойко В. М., Ковальчук Н. П. Стратегічне планування та антикризовий менеджмент суб'єктів туристичного ринку в сучасних умовах. Економіка та управління в сфері послуг. 2023. Т. 2, № 4. С. 12–21.
14. Власенко О. В. Інноваційні технології «Smart Hospitality» в операційному менеджменті готельно-ресторанного бізнесу. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Економіка. 2024. № 106. С. 84–91.
15. Мельниченко С. О. Цифрова трансформація туристичного бізнесу: стратегії, бізнес-моделі та інструменти автоматизації. Географія та туризм. 2024. Вип. 75. С. 104–112.

16. Ткаченко Т. І. Стратегічне управління якістю та безпекою туристичних послуг відповідно до міжнародних стандартів ISO. Журнал соціоекономічних досліджень. 2025. № 1. С. 55–63.

17. Управління ризиками та обґрунтування рішень у туристичному бізнесі : монографія / за ред. А. С. Гриценка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 215 с.

18. Черниш О. В. Франчайзинг як модель масштабування та організації підсистем туристичного підприємства. Український географічний журнал. 2024. № 3. С. 62–69.

6.3. Інші джерела (нормативно-правові акти, концепції, інформаційні ресурси)

19. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

20. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>

21. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

22. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

23. Всесвітня туристична організація (UN Tourism) : офіційний вебсайт. URL: <https://www.unwto.org>

24. Офіційний вебпортал Державного агентства розвитку туризму України (ДАРТ). URL: <https://www.tourism.gov.ua>